

Vytvoření souborů nástrojů určených ke zjišťování potřeb regionálního školství

Výsledky šetření ve skupině KONZERVATOŘÍ

Konečný uživatel výsledků: **Ministerstvo školství, mládeže
a tělovýchovy České republiky**
Karmelitská 529/5, 118 00 Malá Strana

Název projektu: Vytvoření souborů nástrojů určených ke zjišťování potřeb regionálního školství

Číslo projektu: TIRDMSMT015MT06

Řešitel projektu:

PAQ - Prokop Analysis and Quantitative Research, s.r.o., Vršovická 817/5, 10100 Praha

STEM Ústav empirických výzkumů, z.ú., Španělská 1073/10, 12000 Praha

Doba řešení: 15. 7. 2022 – 31. 3. 2023

Informace o autorském týmu:

Ing. Kateřina Duspivová, Ph.D.

Bc. Klára Zajíčková

PhDr. Sarah Komarová, Ph.D.

Mgr. et Mgr. Karel Gargulák

PhDr. Václav Korbel, Ph.D.

Mgr. Jitka Uhrová

Mgr. Jan Zeman

Mgr. Michal Kunc

Mgr. Blanka Vaculík Pravdová, Ph.D.

Mgr. et Mgr. Daniel Prokop, Ph.D.

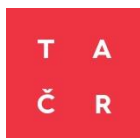
PhDr. Martin Buchtík, Ph.D.

Mgr. Jaromír Mazák, Ph.D.

Další informace o projektu (cíle projektu):

„Příprava návrhu designu administrativně nenáročného dotazníkového šetření, které bude sloužit jako komplexní nástroj sběru potřeb škol a vybraných školských zařízení. Zjištění budou sloužit k podpoře implementace strategických dokumentů (Strategie vzdělávací politiky ČR 2030+ a jejího implementačního dokumentu Dlouhodobého záměru vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy ČR (DZ ČR) včetně Dlouhodobých záměrů vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy krajů (DZ v krajích)) a následně také k evaluaci této implementace. Národní aktéři (MŠMT a jemu podřízené organizace a ČŠI) společně s regionálními aktéry (územními samosprávami) vzdělávací politiky tak získají komplexní přehled potřeb škol a zpětnovazební nástroj pro vyhodnocení. Dílčími cíli jsou: provedení pilotáže a samotného šetření na základě připravených dotazníků a také příprava nástroje generujícího reprezentativní vzorky na krajské i celostátní úrovni pro různé druhy a typy škol a vybraná školská zařízení.“

Program veřejných zakázek v aplikovaném výzkumu a inovacích pro potřeby státní správy BETA2 byl schválen usnesením vlády České republiky č. 278 ze dne 30. 3. 2016 a je zaměřen na podporu aplikovaného výzkumu a inovací pro potřeby orgánů státní správy. Poskytovatelem finančních prostředků je Technologická agentura ČR.

Obsah

SEZNAM OBRÁZKŮ	4
MANAŽERSKÉ SHRUTÍ	5
ÚVOD	8
1 VÝSLEDKY ŠETŘENÍ VE SKUPINĚ KONZERVATOŘÍ	9
1.1 KOMPLEXNÍ ROZVOJ ŽÁKŮ	10
1.2 PODPORA A ROZVOJ PEDAGOGICKÝCH PRACOVNÍKŮ	15
1.3 PROPOJOVÁNÍ FORMÁLNÍHO A NEFORMÁLNÍHO VZDĚLÁVÁNÍ	19
1.4 SPOLUPRÁCE SE ŠKOLSKÝMI PORADENSKÝMI ZAŘÍZENÍMI	20
2 DALŠÍ NÁMĚTY A POTŘEBY ŠKOL	24
PŘÍLOHA – METODOLOGIE ŠETŘENÍ VE SKUPINĚ ŠKOL	28

Seznam obrázků

Obrázek 1.1: Míra response v rámci šetření konzervatoří	9
Obrázek 1.2: Aspekty komplexního rozvoje žáků, které se daří konzervatořím úspěšně realizovat	11
Obrázek 1.3: Aspekty komplexního rozvoje žáků, které se nedaří konzervatořím realizovat	12
Obrázek 1.4: Limity komplexního rozvoje žáků podle konzervatoří	13
Obrázek 1.5: Úhrada vybraných nákladů sociálně či jinak znevýhodněným žákům ze strany konzervatoří v posledních 12 měsících	14
Obrázek 1.6: Vytváření vzdělávacích plánů pro pedagogické pracovníky konzervatoří	15
Obrázek 1.7: Aktualizace vzdělávacích plánů pro pedagogické pracovníky konzervatoří	15
Obrázek 1.8: Překážky ve vzdělávání pedagogických pracovníků konzervatoří	16
Obrázek 1.9: Podpora rozvoje začínajících učitelů v konzervatořích	17
Obrázek 1.10: Zájem konzervatoří o kvalitní kariérní systém (řád)	18
Obrázek 1.11: Preferovaná forma předávání know-how a výstupů podle konzervatoří.....	18
Obrázek 1.12: Zohlednění znalostí a kompetencí nabytých v rámci neformálního vzdělávání ze strany konzervatoří.....	19
Obrázek 1.13: Zájem konzervatoří o spolupráci s vybranými subjekty.....	20
Obrázek 1.14: Hodnocení spolupráce se školskými poradenskými zařízeními ze strany konzervatoří.....	21
Obrázek 1.15: Využívání konzultací k doporučením vydaným školskými poradenskými zařízeními ze strany konzervatoří.....	21
Obrázek 1.16: Oblasti nezbytné pro zlepšení spolupráce konzervatoří se školskými poradenskými zařízeními.....	22

Manažerské shrnutí

CÍLE ŠETŘENÍ

Šetření ve skupině konzervatoří se soustředilo na zmapování **potřeb a bariér** v oblastech souvisejících s **komplexním rozvojem žáka**, rozvojem **pedagogických pracovníků**, **propojováním formálního**, uměleckého, zájmového **a neformálního vzdělávání** a **spoluprací se školskými poradenskými zařízeními**. Dotazníkového šetření se aktivně zúčastnilo 15 konzervatoří (83 % všech konzervatoří), díky čemuž bylo možné identifikovat překážky bránící konzervatořím v úspěšné realizaci zmíněných oblastí. Následující části shrnují hlavní poznatky ze šetření mezi konzervatořemi. Zároveň jsou zde doplněna související doporučení formulovaná především na základě bariér a potřeb, které konzervatoře uváděly v rámci šetření.

KOMPLEXNÍ ROZVOJ ŽÁKŮ

V oblasti komplexního rozvoje žáků se konzervatořím daří podle svého sebehodnocení – plně v **souladu s jejich zaměřením** – nejlépe **rozdílet potenciál každého žáka**, **kreativitu a tvořivost**. Velká pozornost je věnována i problematice **mezilidských vztahů**, vzájemné komunikaci a respektu k vzájemným odlišnostem. Naopak **problematictějšími oblastmi**, které se konzervatořím nedaří podle jejich vedení častěji realizovat a uvítaly by v nich podporu, jsou zejména **zdravý životní styl**, vzdělávání a výchova k **udržitelnosti**, výchova k **dobrovolnictví** a rozvoj **podnikavosti**.

Nejvíce **limitující** pro komplexní rozvoj žáků je z pohledu ředitelů a ředitelky konzervatoří **vysoká absence žáků**, dále **nedostatečné kapacity specializovaných a podpůrných pozic** (stejně jako v případě ostatních typů škol) a **vliv sociálních sítí a médií**. Jako limitující je spatřována také **nízká motivace žáků** samotných.

Pro zlepšení situace v této oblasti bude nezbytné soustředit se na zjištěné bariéry, a to zejména na **práci se samotnými žáky** (ať už z hlediska jejich vnitřní motivace či z hlediska vlivu externích faktorů) či na opakovaně vyjadřovaný **nedostatek kapacit podpůrných a specializovaných pozic**. V rámci této oblasti je rovněž nezbytné soustředit se na **podporu sociálně či jinak znevýhodněných žáků**.

PODPORA A ROZVOJ PEDAGOGICKÝCH PRACOVNÍKŮ

Vzdělávací plány pro pedagogické pracovníky **vytváří** dle tvrzení jejich vedení **většina konzervatoří**, nicméně pouze třetina z nich vytváří plány plošně pro všechny pedagogické pracovníky. Přibližně polovina ředitelů a ředitelky konzervatoří uvedla, že každoročně přistupuje k aktualizaci těchto plánů. **Rozvoji začínajících pedagogických pracovníků** se v současnosti dle svých tvrzení **systematicky věnuje více než polovina konzervatoří**, u přibližně čtvrtiny se jedná o aktivitu několika

zaměstnanců a desetina přiznává, že jde pouze o podporu formální. Většina konzervatoří projevila **zájem o kvalitní kariérní systém**.

Za největší **překážky bránící dalšímu vzdělávání pedagogických pracovníků** považují ředitelé a ředitelky konzervatoří zejména **omezenou nabídku** vzdělávacích akcí a **chybějící finanční zdroje** potřebné pro zajištění účasti na kvalitních vzdělávacích akcích. Vedení konzervatoří považuje za limitující i omezené možnosti, jak zajistit **suplování** či nedostatek časových kapacit pedagogických pracovníků nutných pro účast na vzdělávání.

V oblasti dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků je zásadní zaměřit se na **zpřístupnění vzdělávacích akcí** pro všechny zájemce, **finanční a místní (geografickou) dostupnost** nabízených kurzů a v neposlední řadě i **na jejich kvalitu, obsah a zacílení**. V tomto ohledu by bylo vhodné doplnit stávající šetření rovněž o postoje samotných pedagogických pracovníků a poskytovatelů dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků.

Preferovanými formami předávání informací ze strany MŠMT jsou z pohledu ředitelů a ředitelky konzervatoří online školení, webináře, tematické semináře a edukační videa (tedy nikoliv materiály ve statické, textové podobě). V tomto ohledu je zásadní **soustředit se nadále na atraktivní formu předávání informací**, systematickou komunikaci jejich existence vůči širšímu publiku a současně **vyhrazení kapacit pro aktivní komunikaci se školami**. Kritizované **statické výstupy** je nutné **převést do interaktivní podoby**, která by uživateli umožňovala snadný pohyb mezi tématy dle individuální potřeby. Zároveň by měl být kladen velký **důraz na praktickou stránku** (např. ve smyslu zprostředkování příkladů z praxe).

PROPOJOVÁNÍ FORMÁLNÍHO, ZÁJMOVÉHO, UMĚLECKÉHO A NEFORMÁLNÍHO VZDĚLÁVÁNÍ

Ve skupině konzervatoří jednoznačně převažují ty, jejichž ředitelé a ředitelky deklarují, že **systematicky pracují se znalostmi a kompetencemi, které žáci nabyli v rámci neformálního vzdělávání**. Drtivá většina konzervatoří současně **projevila zájem o větší propojení se subjekty uměleckého, zájmového či neformálního vzdělávání**, zejména se základními uměleckými školami a pamětovými institucemi. Výsledky dotazníkového šetření ukázaly, že konzervatoře mohou být **inspirací pro ostatní školy z hlediska spektra subjektů**, s nimiž je možné spolupráci navázat. V této oblasti je tedy prostor pro zprostředkování **příkladů funkční praxe této spolupráce a rozšiřování povědomí o již existujících možnostech a metodických materiálech**.

SPOLUPRÁCE SE ŠKOLSKÝMI PORADENSKÝMI ZAŘÍZENÍMI

Salespoň jedním typem školských poradenských zařízení spolupracují dle tvrzení ředitelů a ředitelky všechny konzervatoře, které se zúčastnily dotazníkového šetření.

Ředitelé a ředitelky konzervatoří jsou **se spoluprací se školskými poradenskými zařízeními** obecně **spokojeni**. Více než polovina konzervatoří rovněž uvedla, že nevnímá žádnou zásadní překážku, která by bránila rozvoji této spolupráce. Konzervatoře, které i přes deklarovanou spokojenost vnímají prostor pro zlepšení, nejčastěji zmiňovaly zejména potřebu **navýšení finanční podpory** této oblasti, **užší spolupráce s pracovníky školských poradenských zařízení** anebo **posílení personálních kapacit na straně těchto zařízení**. Jako problematická je vnímána i (ne)efektivita a rychlost řešení problémů žáků se specifickými poruchami učení či nadaných žáků.

V rámci této oblasti je důležité **zaměřit se na** (nejen tímto šetřením) **zmapované systémové nedostatky**, které neumožňují dosáhnout účinnější spolupráce mezi školami a školskými poradenskými zařízeními, a podepisují se tak i na kvalitě poskytovaných služeb. Zcela zásadní je proto **navýšení objemu finančních prostředků** alokovaných do této oblasti, větší podpora **personálního zajištění činností školských poradenských zařízení** vč. **posílení kapacit pro terénní práci**. Na straně škol je potom nutné zajistit **stabilní ukotvení specializovaných podpůrných pozic** a zabezpečit předvídatelnost jejich financování alespoň ve střednědobém horizontu.

Úvod

Hlavním cílem projektu „Vytvoření souborů nástrojů určených ke zjišťování potřeb regionálního školství“ bylo získat relevantní a věrohodné informace o potřebách škol a školských zařízení v souvislosti s implementací národních strategických dokumentů, zejména Strategie vzdělávací politiky ČR 2030+ (dále jen „S2030+“) a jejího implementačního dokumentu Dlouhodobého záměru vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy ČR (dále jen „DZ ČR“), včetně Dlouhodobých záměrů vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy krajů (dále jen „DZ v krajích“). Výsledky budou využívat aktéři na národní i regionální úrovni pro identifikaci potřeb škol a školských zařízení ve vazbě na tvorbu příslušných opatření, zároveň mohou tyto výsledky následně využít i pro evaluaci implementace zmíněných strategických dokumentů.

Výzkumný design projektu byl navržen tak, aby bylo dosaženo hlavního cíle projektu v nejvyšší možné kvalitě při současném respektování požadavku na minimální administrativní zátěž respondentů. Výzkumný design kombinuje kvantitativní i kvalitativní metodologické přístupy, a umožňuje tak dosáhnout výrazného synergického efektu. K celistvosti výzkumného designu přispělo i zapojení různých aktérů ve vybraných fázích výzkumu, díky čemuž bylo možné postihnout dynamiku sledované oblasti a větší množství oborových perspektiv. Výzkumný design důsledně dodržuje požadavek na administrativní nenáročnost šetření škol a školských zařízení, přičemž důraz na minimalizaci administrativní náročnosti byl zohledněn u všech aktérů (tzn. u MŠMT jako konečného uživatele výsledků, respondentů šetření i uživatelů výsledků).

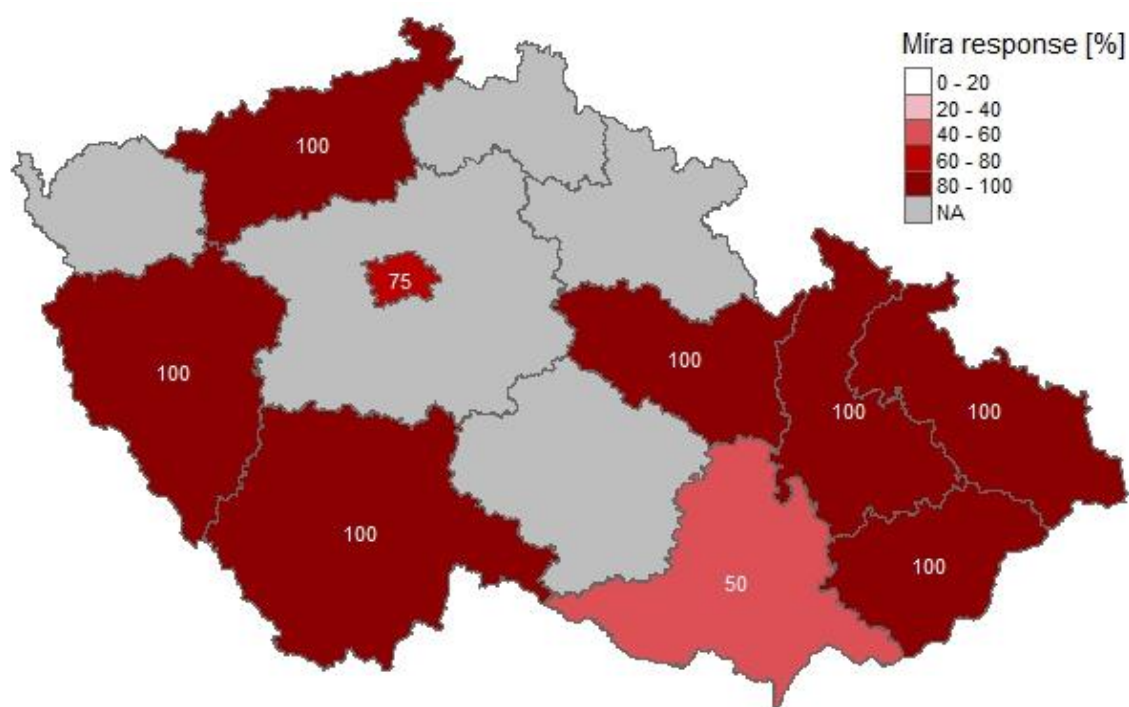
Výzkum je možné rozdělit do několika na sebe navazujících, ale zároveň vzájemně propojených fází. První fáze výzkumu byla věnována získání komplexních informací o zkoumané oblasti, přičemž byl velký důraz kladen na sekundární analýzu především kvantitativních zdrojů a šetření, dále pak na kvalitativní metodologické přístupy. Výsledky získané v rámci první fáze výzkumu byly klíčovým vstupem do druhé fáze, v níž byla majoritní pozornost věnována dotazníkovému šetření v populaci škol a školských zařízení. Třetí fáze výzkumu byla zaměřena na analýzu dat z dotazníkových šetření na úrovni ČR i jednotlivých krajů a tvorbu interaktivního nástroje pro generování reprezentativních výběrových souborů. Výsledky všech fází výzkumu byly promítnuty do souboru doporučení a návrhu opatření v oblasti zjišťování potřeb škol a školských zařízení. **Všechny výše uvedené výsledky projektu i jednotlivá doporučení jsou podrobně popsány v souhrnné závěrečné zprávě. V této dílčí zprávě jsou uvedeny pro lepší přehlednost výsledky ze šetření ve skupině konzervatoří.**

1 Výsledky šetření ve skupině konzervatoří

Hlavním cílem šetření ve skupině konzervatoří bylo identifikovat **potřeby a bariéry**, které školy vnímají v oblastech souvisejících s **komplexním rozvojem žáka**, rozvojem **pedagogických pracovníků**, **propojování formálního**, uměleckého, zájmového a **neformálního vzdělávání** a **spolupráce se školskými poradenskými zařízeními**. Účelem tohoto šetření nebylo – s ohledem na jeho maximální možný rozsah – popsat komplexně problematiku v dané oblasti, ale **doplnit** již stávající datové zdroje o **chybějící informace** anebo pomoci lépe **nasměrovat navazující**, úžeji zaměřenou **výzkumnou činnost** MŠMT či dalších institucí. Nedílnou součástí dotazníku byla i otevřená otázka, v rámci níž mohli respondenti uvést další podněty a náměty, které souvisí s naplňováním vzdělávacích cílů a měla by na ně být rovněž zaměřena pozornost (viz kapitola 2).

Šetření ve skupině konzervatoří probíhalo na přelomu listopadu a prosince 2022. V rámci tohoto šetření vyplnilo dotazník **15 konzervatoří**, a bylo tak dosaženo míry response ve výši **83 %**. Strukturu odpovědí podle krajů České republiky ukazuje Obrázek 1.1.

Obrázek 1.1: Míra response v rámci šetření konzervatoří

Pozn.: Symbolem „NA“ jsou označeny kraje, ve kterých není zřízena žádná konzervatoř.

Zdroj: Vlastní zpracování.

1.1 Komplexní rozvoj žáků

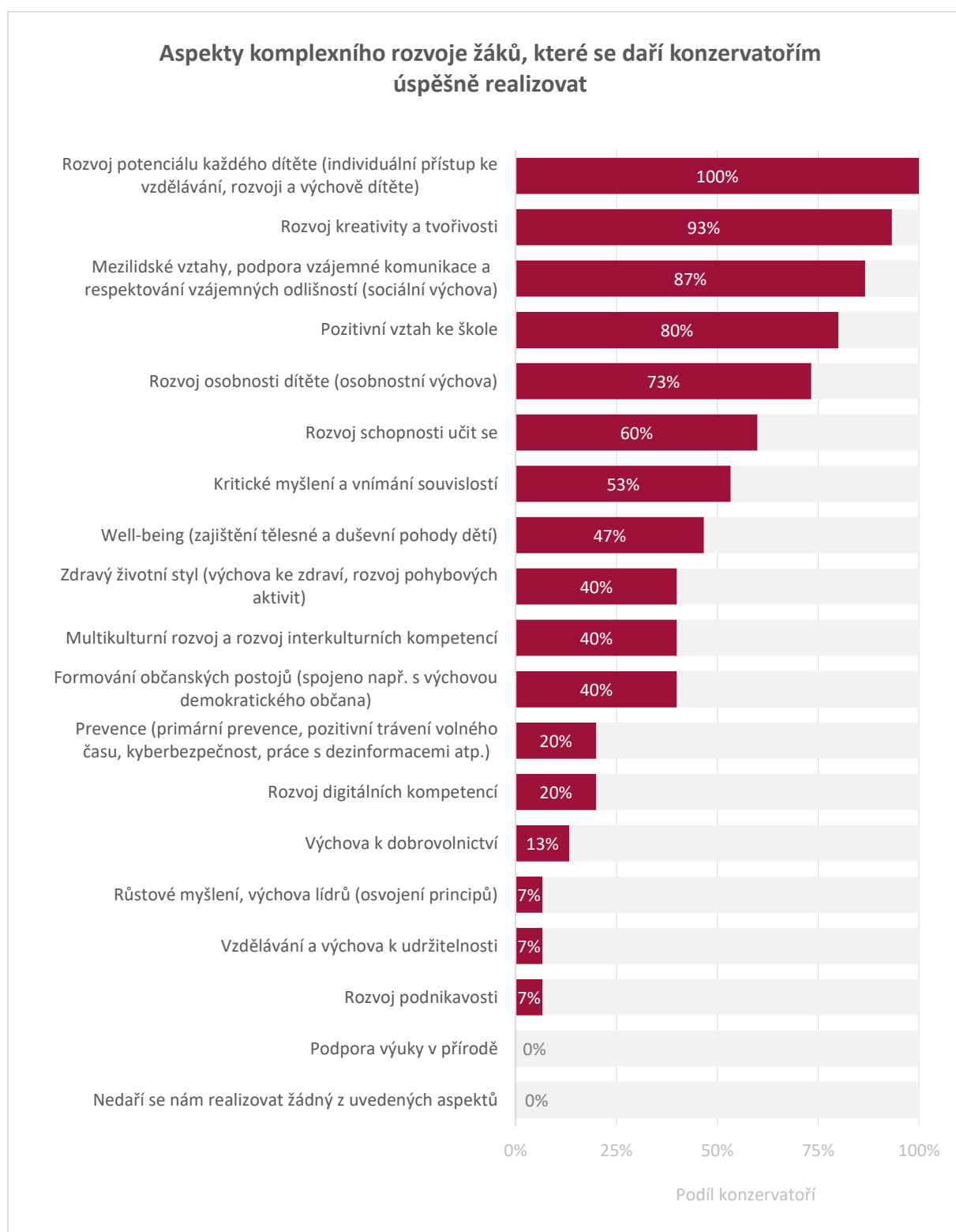
Všem konzervatořím participujícím na dotazníkovém šetření se podle jejich názoru **daří** podle jejich názoru **rozvít alespoň jeden z aspektů souvisejících s komplexním rozvojem žáků** (viz Obrázek 1.2). Výběr jednotlivých oblastí, v nichž se cítí být konzervatoře nejsilnější, je potom plně v souladu se zaměřením těchto škol. **Všechny konzervatoře úspěšně rozvíjí potenciál každého dítěte**, většina z nich (93 %) se potom cítí být silná i v oblasti rozvoje **kreativity a tvořivosti**. Konzervatoře kladou velký důraz i na rozvoj **mezilidských vztahů** a podporu vzájemné komunikace (87 %) i na **pěstování pozitivního vztahu ke škole** (80 %). 60 % konzervatoří rozvíjí u svých žáků schopnost učit se, 53 % konzervatoří podporuje kritické myšlení. Ze strany konzervatoří je věnována velká pozornost i **well-beingu žáků** (47 %) a **zdravému životnímu stylu** (40 %). V souvislosti s výše uvedeným upozorňujeme, že respondenti mohli v rámci dané otázky vybrat maximálně 10 oblastí.

Oblasti týkající se komplexního rozvoje žáka, které se nedaří konzervatořím realizovat, se již naopak tolik neshodují se zaměřením konzervatoří. Přibližně čtvrtina konzervatoří se cítí být **slabší v oblasti rozvoje zdravého životního stylu, vzdělávání a výchovy k udržitelnosti, podpory výuky v přírodě, výchovy k dobrovolnictví či rozvoje podnikavosti** (viz Obrázek 1.3). Pro úplnost dodejme, že 13 % konzervatoří nepotřebuje podporu v žádné z uvedených oblastí.

Za **nejvíce limitující aspekt v oblasti komplexního rozvoje žáků** konzervatoře považují **vysokou absenci žáků** (60 % konzervatoří). 47 % konzervatoří vnímá jako překážku **nedostatečnou kapacitu specializovaných a podpůrných pozic** anebo **vliv sociálních sítí a médií**. Dvě pětiny (40 %) konzervatoří pak vidí překážku v **nízké motivaci žáků** samotných. Třetina (33 %) konzervatoří vnímá jako bariéru **vliv rodiny** nebo dalších osob v blízkém okolí žáka, více než čtvrtina (27 %) v **nedostatečném materiálním zabezpečení žáků** (viz Obrázek 1.4).

Vzdělávací dráha každého žáka je ovlivněna sociální situací domácnosti, v níž je daný žák členem – to potvrzují nejen výše uvedené výsledky, ale i výsledky rozsáhlého výzkumu prováděného v této oblasti. Výsledky dotazníkového šetření indikují, že konzervatoře jsou si této skutečnosti vědomy a drtivá většina z nich přistupuje k zajištění materiálních potřeb pro své žáky aktivním způsobem – **v posledních 12 měsících totiž uhradilo alespoň jeden z vybraných nákladů sociálně či jinak znevýhodněným žákům 80 % konzervatoří**.

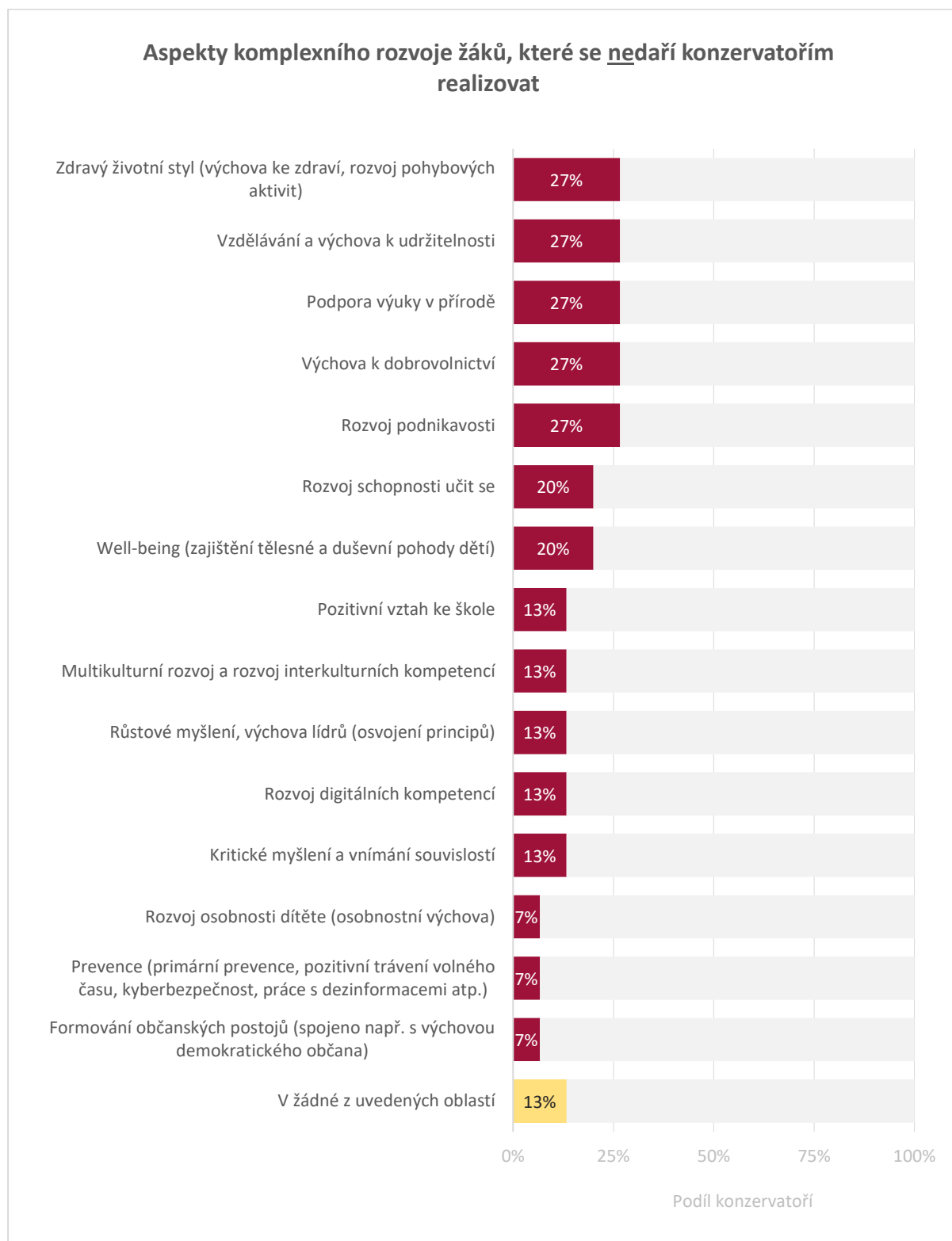
Obrázek 1.2: Aspekty komplexního rozvoje žáků, které se daří konzervatořím úspěšně realizovat

Pozn.: Odpovědi na otázku „Které aspekty související s komplexním rozvojem dítěte/žáka/studenta se podle Vás daří Vaší škole úspěšně realizovat? Označte prosím maximálně 10 oblastí, o nichž si myslíte, že by mohla být Vaše škola inspirací pro jiné školy.“. N = 15.

Zdroj: Vlastní zpracování.

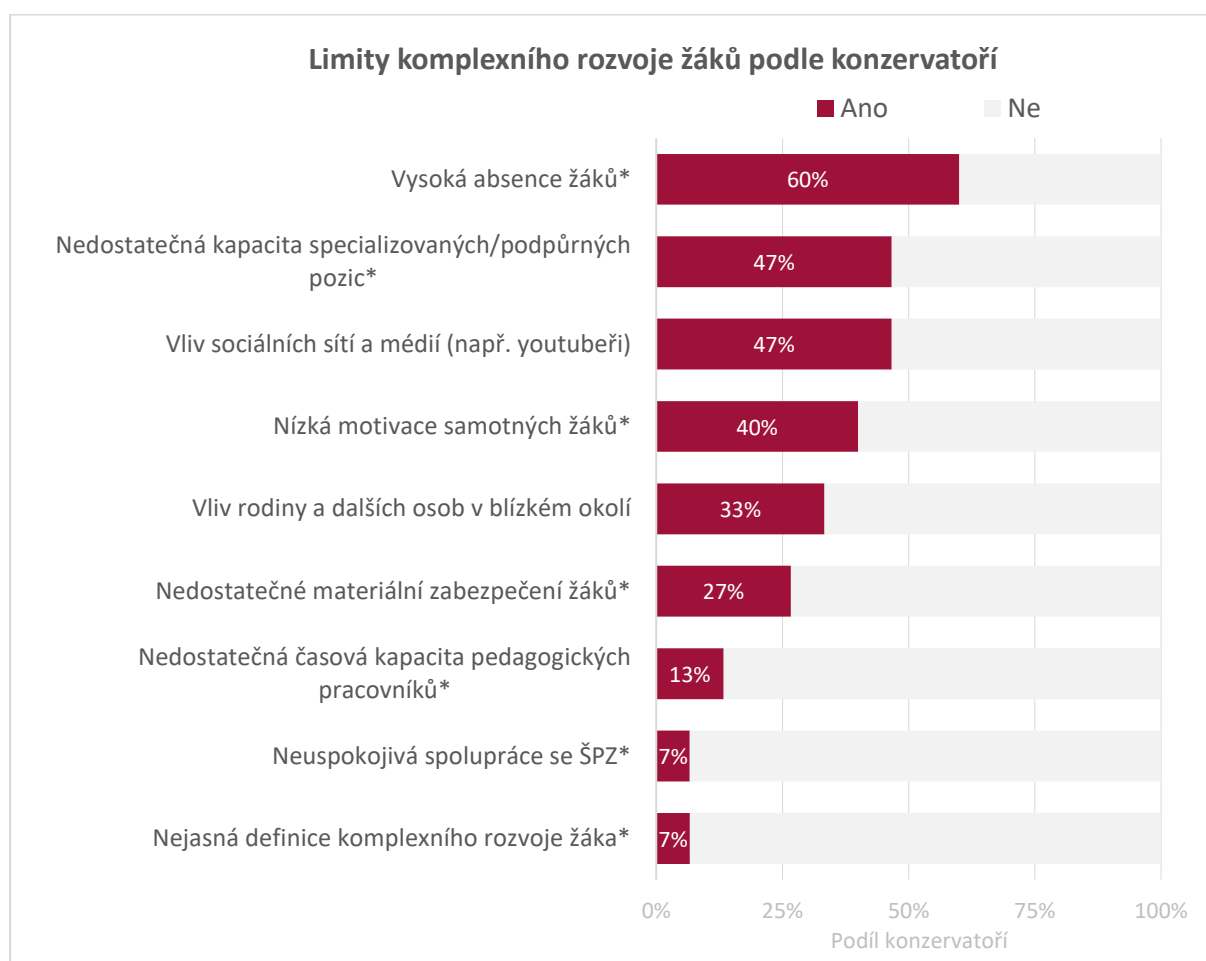
Obrázek 1.3: Aspekty komplexního rozvoje žáků, které se nedaří konzervatořím realizovat

Pozn.: Odpovědi na otázku „Které aspekty související s komplexním rozvojem dítěte/žáka/studenta se podle Vás nedaří Vaší škole realizovat, a uvítali byste v tomto ohledu podporu? Označte prosím maximálně 10 oblastí.“. N = 15.

Zdroj: Vlastní zpracování.

Obrázek 1.4: Limity komplexního rozvoje žáků podle konzervatoří

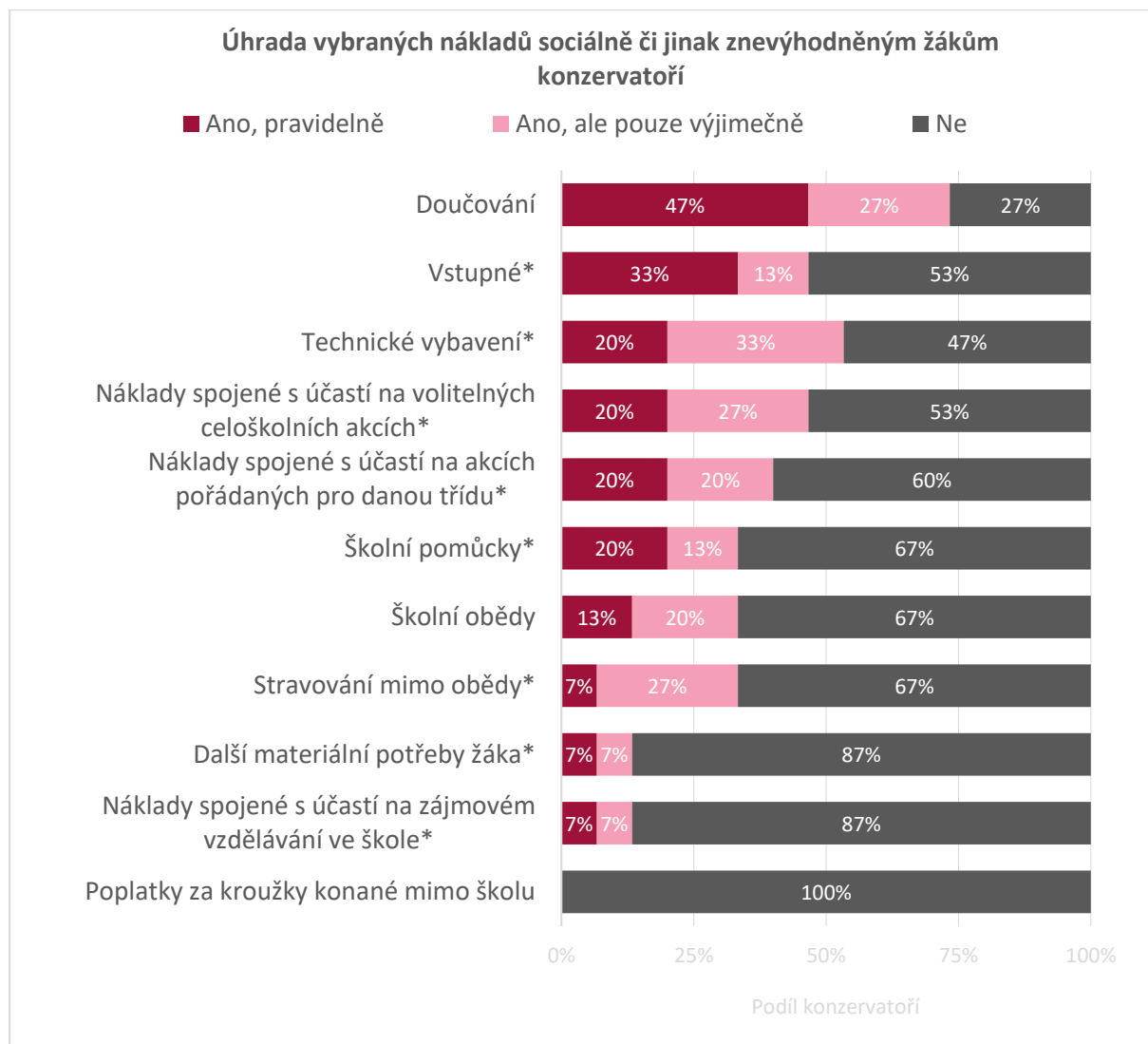
Pozn.: Odpovědi na otázku „Které z následujících položek nejvíce limitují komplexní rozvoj dětí/žáků/studentů ve Vaší škole? Označte prosím všechny relevantní položky.“. * Kompletní znění odpovědí je uvedeno v Příloze 3. N = 15.

Zdroj: Vlastní zpracování.

Nejčastější formou podpory, kterou konzervatoře sociálně či jinak znevýhodněným žákům poskytují formou úhrady nákladů, je **doučování** – téměř polovina konzervatoří tak činí pravidelně a více než čtvrtina výjimečně. Třetina konzervatoří pravidelně hradí těmto žákům **vstupné** na různé akce. U dalších typů nákladů však již převažují konzervatoře, které znevýhodněným žákům tyto položky hradit nepomáhají – necelá polovina konzervatoří pomáhá svým žákům s úhradou nákladů spojených s **účastí na volitelných celoškolních akcích** či na **akcích pořádaných pro danou třídu**. Třetina konzervatoří potom hradí svým žákům více či méně pravidelně **školní pomůcky, školní obědy** či **stravování nad rámec obědů** (viz Obrázek 1.5). Pro úplnost dodejme, že konzervatoře

obecně vykazují¹ i velmi nízký sociálně či jinak znevýhodněných žáků², kterým je z tohoto důvodu poskytováno podpůrné opatření.

Obrázek 1.5: Úhrada vybraných nákladů sociálně či jinak znevýhodněným žákům ze strany konzervatoří v posledních 12 měsících

Pozn.: Odpovědi na otázku „Uhradila Vaše škola v posledních 12 měsících sociálně či jinak znevýhodněným dětem/žákům/studentům některou z vybraných položek? Označte prosím všechny oblasti, které jsou pro Vaši školu relevantní.“. * Kompletní znění odpovědí je uvedeno v Příloze 3. N =15.

Zdroj: Vlastní zpracování.

¹ Viz výkaz M9 Výkaz o konzervatoři podle stavu k 30. 9. 2022.

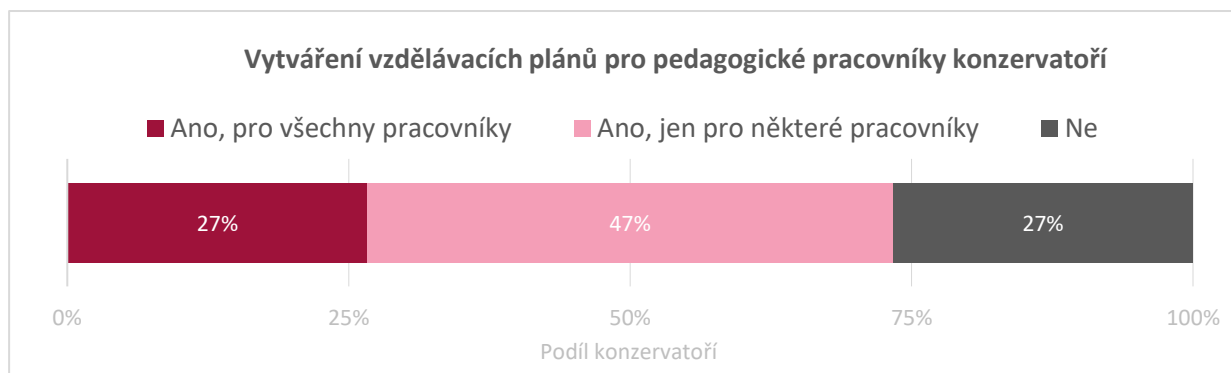
² Ve výkaze M9 je sbírán souhrnný údaj o žácích se znevýhodněním souvisejícím s odlišným kulturním prostředím nebo jinými životními podmínkami žáka, které brání v naplnění jeho vzdělávacích možností na rovnoprávném základě s ostatními, a kterým jsou rovněž poskytována podpůrná opatření. Tito žáci tvoří 0,4 % všech žáků vzdělávajících se na konzervatořích, na základních školách činí tento podíl téměř 2 %.

1.2 Podpora a rozvoj pedagogických pracovníků

V oblasti podpory rozvoje pedagogických pracovníků více než čtvrtina (**27 %**) konzervatoří deklaruje, že vytváří **vzdělávací plány** či plány osobního rozvoje **pro své pedagogické pracovníky plošně**. **47 %** konzervatoří potom tyto plány vytváří, ale **pouze pro některé** z pedagogických pracovníků. Více než čtvrtina (**27 %**) konzervatoří pak uvádí, že **s žádnými vzdělávací plány** pro pedagogické pracovníky jejich škola **nepracuje** (viz Obrázek 1.6).

Téměř polovina konzervatoří, které vzdělávací plány vytváří (ať již plošně nebo selektivně), **aktualizuje vzdělávací plány každý rok** (**45 %** konzervatoří). Přibližně třetina (**36 %**) konzervatoří aktualizuje vzdělávací plány jednou za 2-3 roky, zbývajících **18 %** škol provádí aktualizaci v ještě delším intervalu (viz Obrázek 1.7).

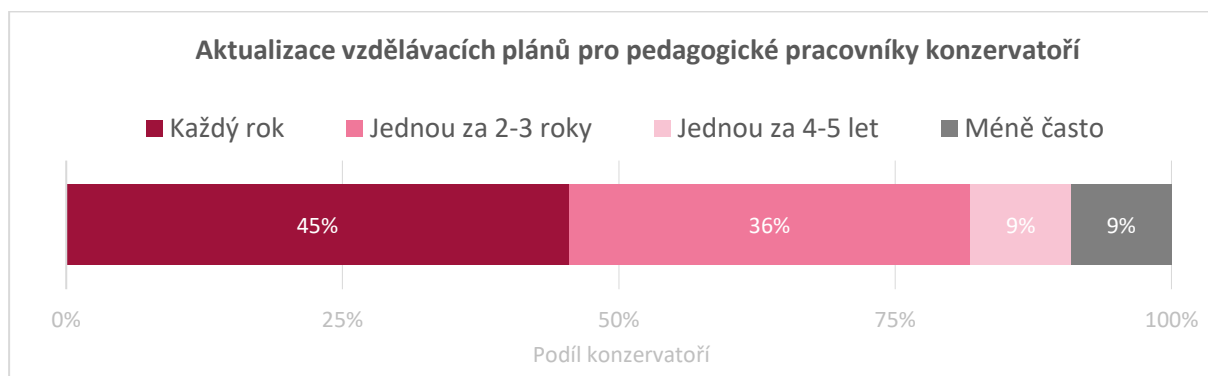
Obrázek 1.6: Vytváření vzdělávacích plánů pro pedagogické pracovníky konzervatoří

Pozn.: Odpovědi na otázku „*Jsou ve Vaší škole vytvářeny vzdělávací plány, plány osobního rozvoje apod. pro pedagogické pracovníky?*“. N=15.

Zdroj: Vlastní zpracování.

Obrázek 1.7: Aktualizace vzdělávacích plánů pro pedagogické pracovníky konzervatoří

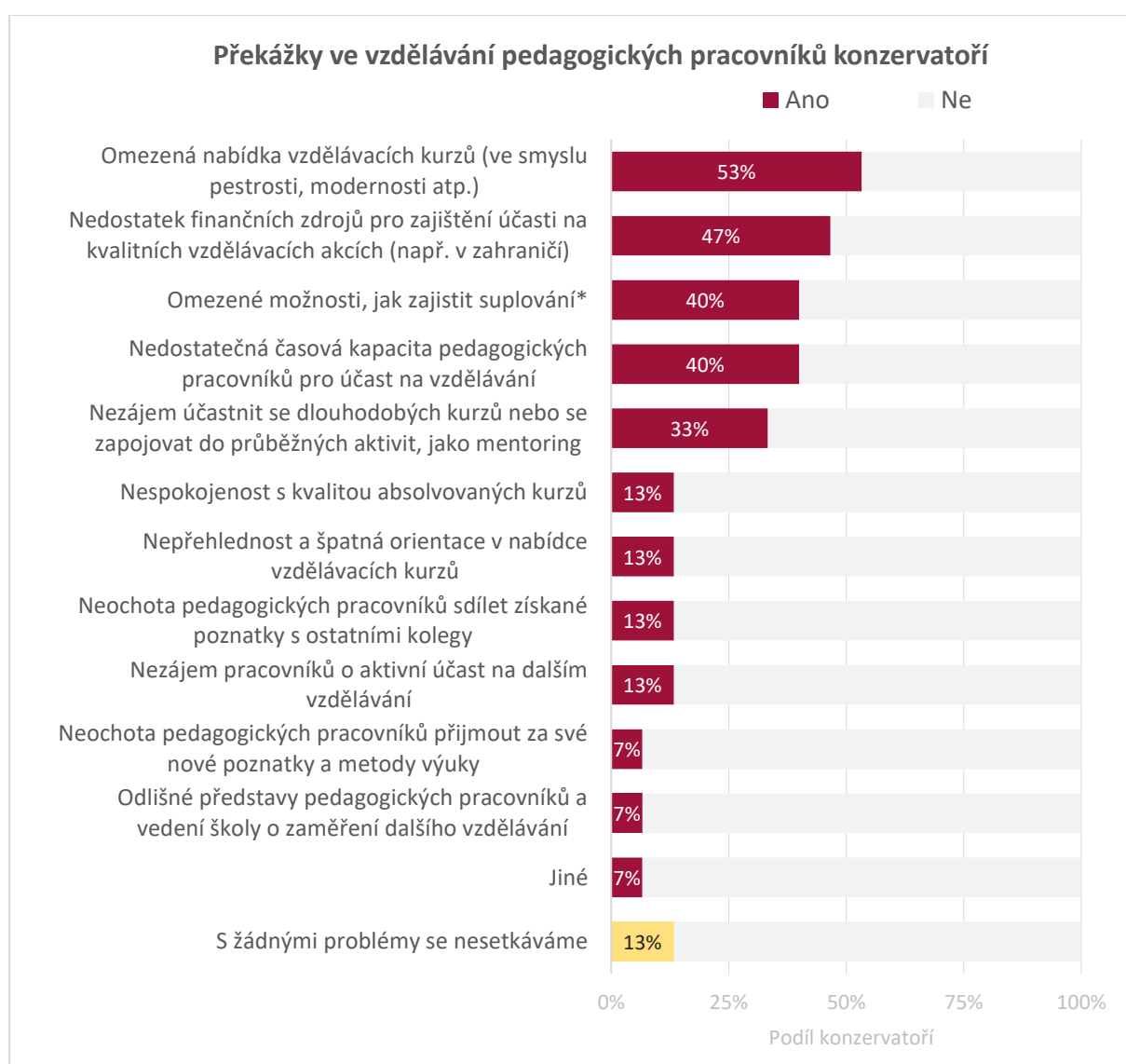

Pozn.: Odpovědi na otázku „*Jak často jsou vzdělávací plány aktualizovány?*“. N=11.

Zdroj: Vlastní zpracování.

Mezi nejčastěji uváděné **překážky**, které podle konzervatoří limitují další vzdělávání pedagogických pracovníků, patří **omezená nabídka vzdělávacích kurzů** (53 % konzervatoří) a **nedostatek finančních zdrojů** pro zajištění účasti na kvalitních vzdělávacích akcích (47 %). Dvě pětiny konzervatoří pak vnímají jako bariéru omezené možnosti pro zajištění **suplování** či **nedostatečné časové kapacity** pracovníků pro účast na vzdělávacích akcích. Třetina konzervatoří pak spatřuje jako překážku nezájem samotných pracovníků účastnit se dlouhodobých kurzů nebo se zapojovat do průběžných aktivit. Pouze minimum konzervatoří uvádí, že v této oblasti nezaznamenává žádné problémy (viz Obrázek 1.8).

Obrázek 1.8: Překážky ve vzdělávání pedagogických pracovníků konzervatoří

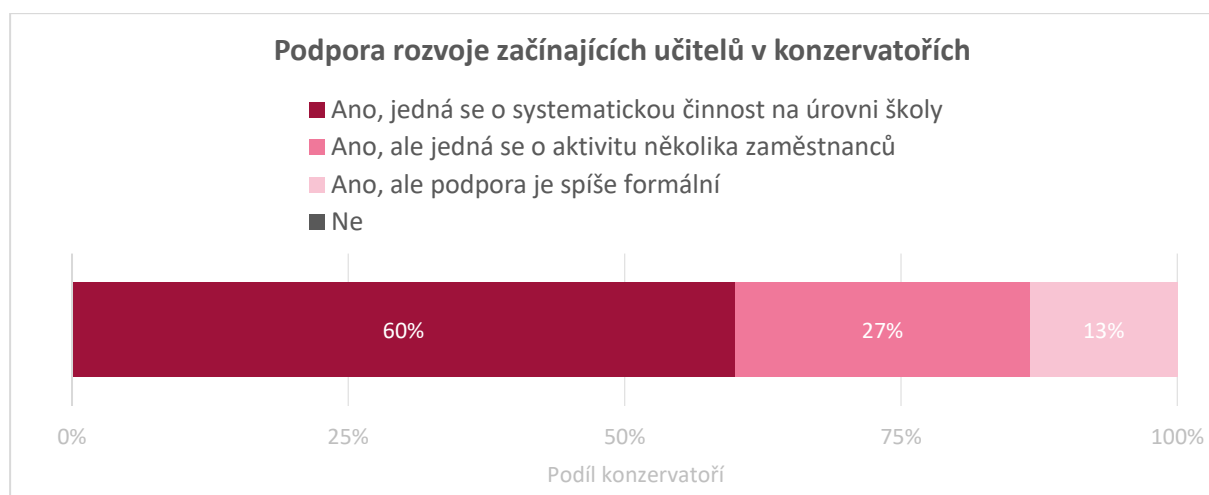

Pozn.: Odpovědi na otázku „Na jaké překážky v souvislosti se vzděláváním pedagogických pracovníků Vaše škola často naráží? Označte všechny relevantní možnosti.“. * Kompletní znění odpovědí je uvedeno v Příloze 3. N=15.

Zdroj: Vlastní zpracování.

Všechny konzervatoře podporují začínající učitele – míra podpory se však mezi konzervatořemi velmi liší. Nadpoloviční většina konzervatoří (**60 %**) podporuje začínající učitele **systematicky na úrovni školy**. Více než čtvrtina (**27 %**) konzervatoří uvádí, že se jedná o **aktivitu několika zaměstnanců**, a **13 %** konzervatoří zmínilo, že se v jejich případě jedná spíše o **podporu formálního charakteru** (viz Obrázek 1.9). V souvislosti s podporou začínajících učitelů je nezbytné **poskytnout školám větší metodické vedení** a pomoci jim lépe a systematicky pracovat se začínajícími učiteli. Jak totiž ukazují výsledky ČŠI³, **konkrétní podpora poskytovaná začínajícím učitelům se může mezi školami velmi lišit**. Zároveň může být velmi subjektivní i definice toho, co lze považovat za systematickou podporu začínajícím učitelům.

Obrázek 1.9: Podpora rozvoje začínajících učitelů v konzervatořích

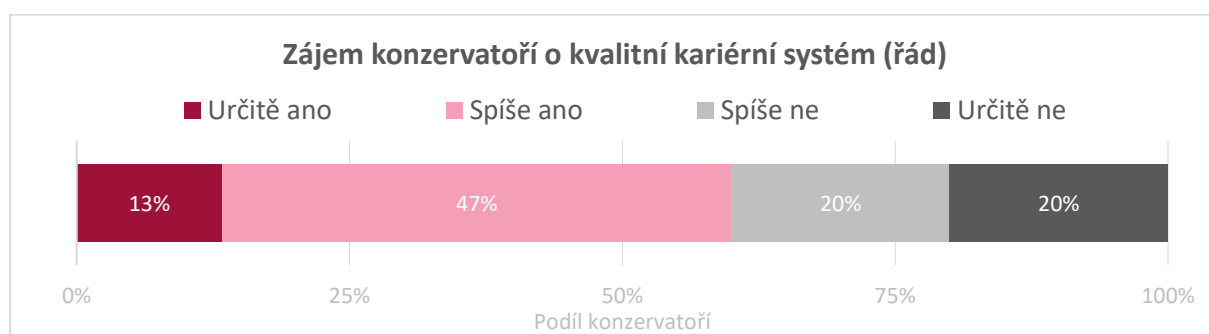
Pozn.: Odpovědi na otázku „Je na Vaší škole podporován rozvoj začínajících učitelů (např. formou mentoringu, uvádějících učitelů)?“. N=15.

Zdroj: Vlastní zpracování.

Většina konzervatoří má, podobně jako u ostatních druhů škol, **zájem o kvalitní kariérní systém** (řád). Silný zájem panuje přibližně mezi desetinou (13 %) konzervatoří, 47 % konzervatoří potom projevilo zájem slabší (viz Obrázek 1.10).

³ Viz Kvalita a efektivita vzdělávání a vzdělávací soustavy ve školním roce 2021/2022 – výroční zpráva ČŠI.

Obrázek 1.10: Zájem konzervatoří o kvalitní kariérní systém (řád)

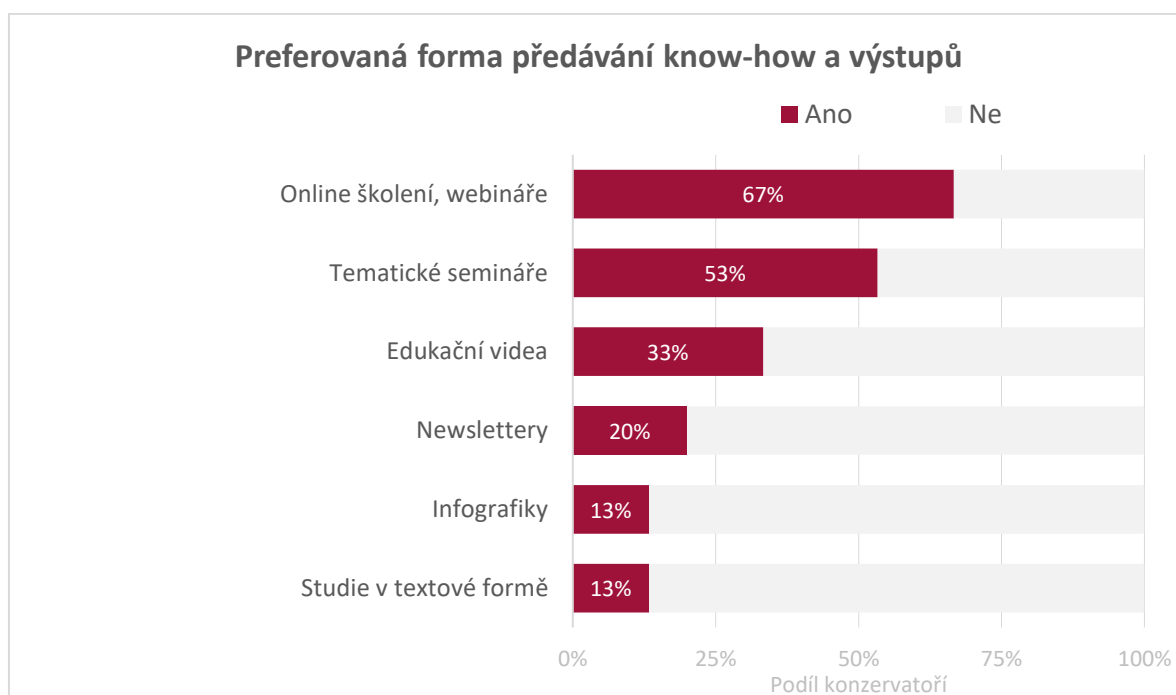

Pozn.: Odpovědi na otázku „Uvítal/a byste existenci kvalitního kariérního systému (řádu)?“. N=15.

Zdroj: Vlastní zpracování.

Pro efektivní vytěžení informačního potenciálu předávaných výstupů je klíčová jejich forma, a proto byly v rámci dotazníkového šetření zjišťovány preference konzervatoří i v této oblasti. Ve skupině konzervatoří patří mezi **nejvíce preferovanou formu** předávání know-how a výstupů ze strany MŠMT **online školení a webináře** (67 % konzervatoří), **tematické semináře** (53 %) a **edukační videa** (33 %). Obecně menší zájem panuje – podobně jako u ostatních škol – o studie v textové podobě, newslettery či infografiky (viz Obrázek 1.11).

Obrázek 1.11: Preferovaná forma předávání know-how a výstupů podle konzervatoří

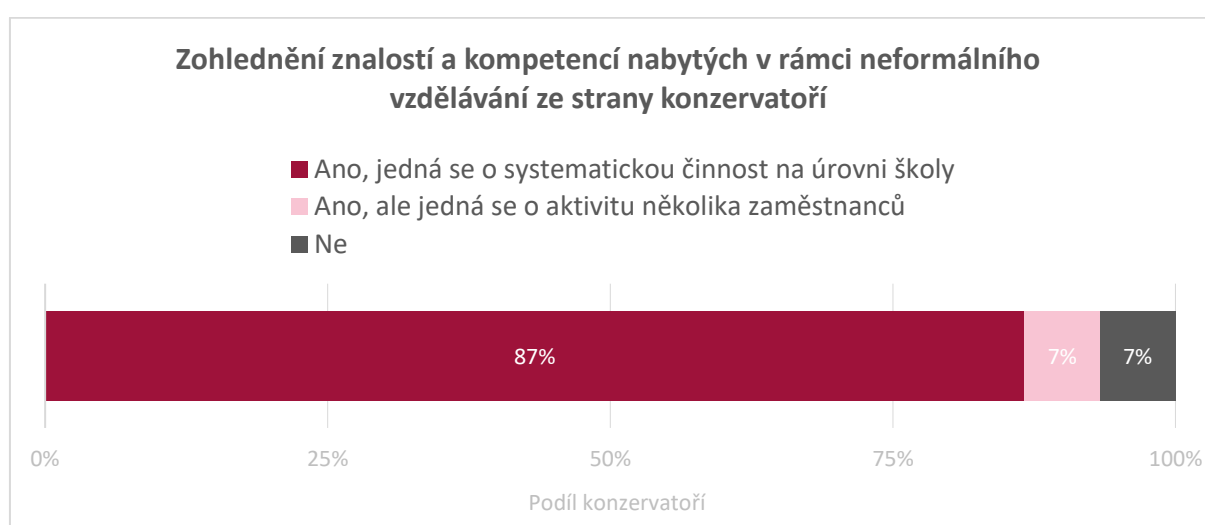
Pozn.: Odpovědi na otázku „Jakou formu předávání know-how a výstupů od MŠMT by Vaše škola nejvíce preferovala? Vyberte všechny možnosti, které pro Vaši školu platí.“. N=15.

Zdroj: Vlastní zpracování.

1.3 Propojování formálního a neformálního vzdělávání

Z hlediska propojování formálního a neformálního vzdělávání je klíčová ochota jednotlivých aktérů akceptovat vzájemně výsledky vzdělávání, resp. nabyté znalosti a kompetence. Ve skupině **konzervatoří** jednoznačně převažují ty, které **zohledňují znalosti a kompetence nabyté v rámci neformálního vzdělávání systematicky** na úrovni školy. Pouze minimum konzervatoří uvádí, že specifické kompetence nabyté žáky v rámci neformálního vzdělávání neberou ve výuce v potaz (viz Obrázek 1.12).

Obrázek 1.12: Zohlednění znalostí a kompetencí nabytých v rámci neformálního vzdělávání ze strany konzervatoří

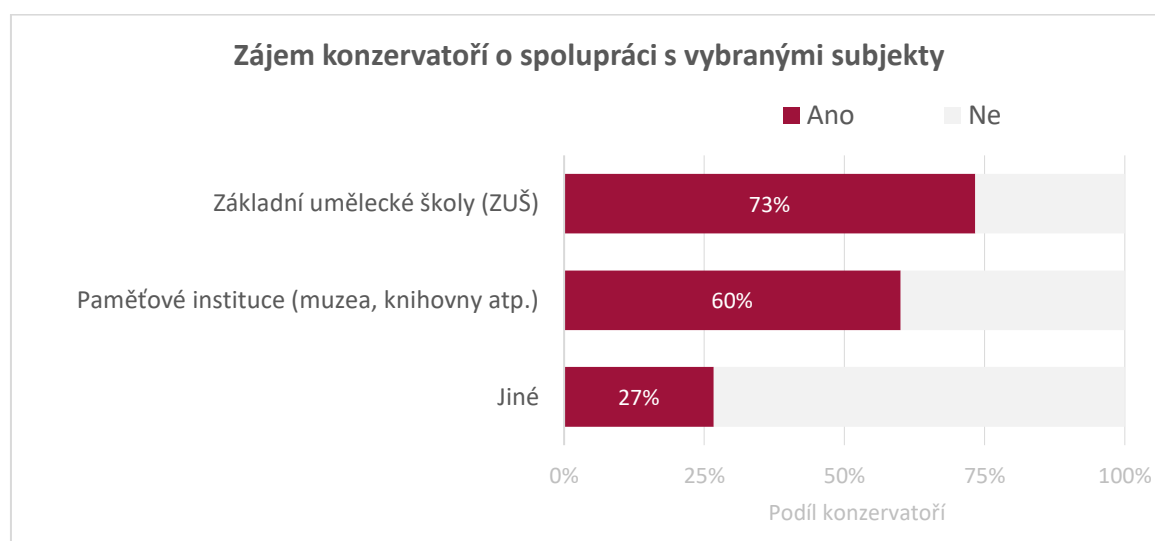

Pozn.: Odpovědi na otázku „Zohledňují pedagogičtí pracovníci Vaší školy během výuky specifické znalosti a kompetence, které děti/žáci/studenti nabyli v rámci neformálního vzdělávání (uměleckého, zájmového, popř. dalšího volnočasového)?“. N = 15.

Zdroj: Vlastní zpracování.

Drtivá většina konzervatoří (přibližně 87 %) má **zájem o větší propojení se subjekty uměleckého, zájmového či neformálního vzdělávání**, případně s těmito subjekty již v dostatečném rozsahu spolupracuje (viz Obrázek 1.13). **Zájem o větší míru spolupráce** projevují konzervatoře přirozeně především se **základními uměleckými školami** (73 % konzervatoří). Tři pětiny konzervatoří by rovněž stály o větší míru spolupráce s paměťovými institucemi, jako jsou knihovny a muzea. Konzervatoře mají obecně zájem o spolupráci se širším spektrem subjektů, než bylo v dotazníku nabízeno. Konzervatoře v tomto ohledu zmiňovaly zejména **kulturní instituce** (divadla, orchestry) či zaměstnavatele.

Obrázek 1.13: Zájem konzervatoří o spolupráci s vybranými subjekty

Pozn.: Odpovědi na otázku „Měla by Vaše škola zájem o větší propojení s následujícími subjekty?“. N =15.

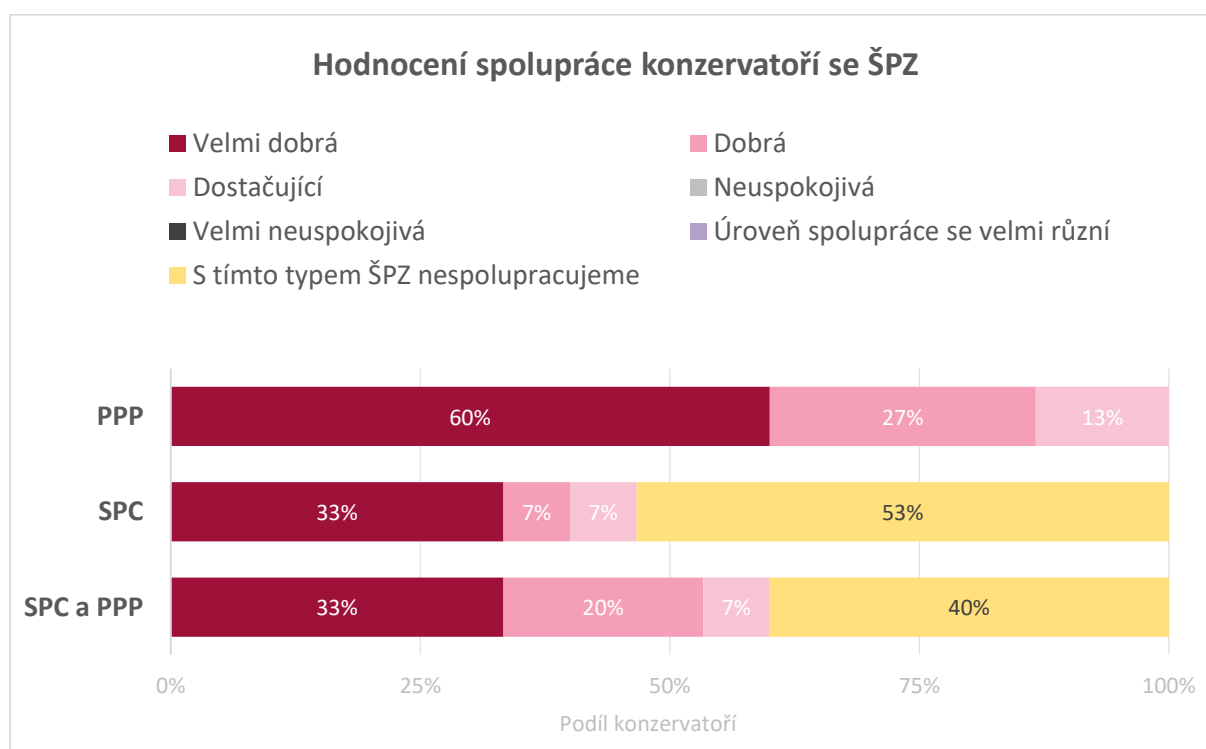
Zdroj: Vlastní zpracování.

1.4 Spolupráce se školskými poradenskými zařízeními

Z hlediska dosahování cílů vzdělávání hrají v případě konzervatoří důležitou roli i školská poradenská zařízení, která poskytují poradenské služby žákům, rodičům, učitelům i školám s cílem podpořit plnohodnotné vzdělávání žáků dle jejich objektivních možností. **S alespoň jedním typem školských poradenských zařízení spolupracují všechny konzervatoře**, které se aktivně zúčastnily dotazníkového šetření. Většina konzervatoří nejčastěji spolupracuje s pedagogicko-psychologickými poradnami (PPP), v menší míře potom se speciálně pedagogickými centry (SPC). **Konzervatoře spolupracující se školskými poradenskými zařízeními obecně hodnotí tuto spolupráci pozitivně** (viz Obrázek 1.14).

Téměř **tři čtvrtiny konzervatoří** účastníků se dotazníkového šetření tvrdí, že se **v případě nejasností obracejí na školská poradenská zařízení**. Dvě pětiny konzervatoří se pravidelně obrací na školská poradenská zařízení, pokud potřebují konzultovat doporučení vydaná pro práci s konkrétním žákem. Třetina konzervatoří tak činí pouze výjimečně (viz Obrázek 1.15). Přestože mají konzervatoře jisté zkušenosti s konzultacemi vydaných opatření, je zcela esenciální zaměřit se na podporu spolupráce mezi školami a školskými poradenskými zařízeními ve sledované oblasti a **posílit spolupráci zejména tam, kde konzultace probíhají výjimečně nebo vůbec**.

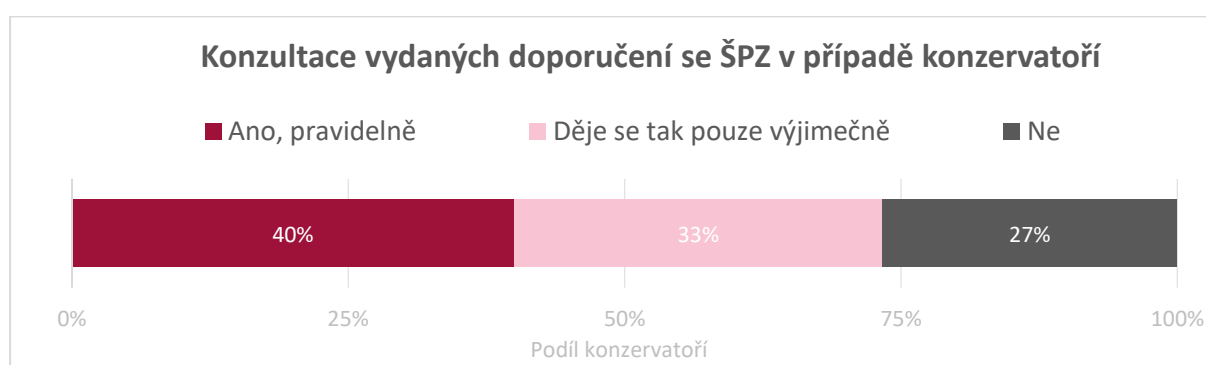
Obrázek 1.14: Hodnocení spolupráce se školskými poradenskými zařízeními ze strany konzervatoří

Pozn.: Odpovědi na otázku „Jak byste obecně zhodnotil(a) spolupráci Vaší školy se školskými poradenskými zařízeními? Spolupráce je u daného typu:“. N =15.

Zdroj: Vlastní zpracování.

Obrázek 1.15: Využívání konzultací k doporučením vydaným školskými poradenskými zařízeními ze strany konzervatoří

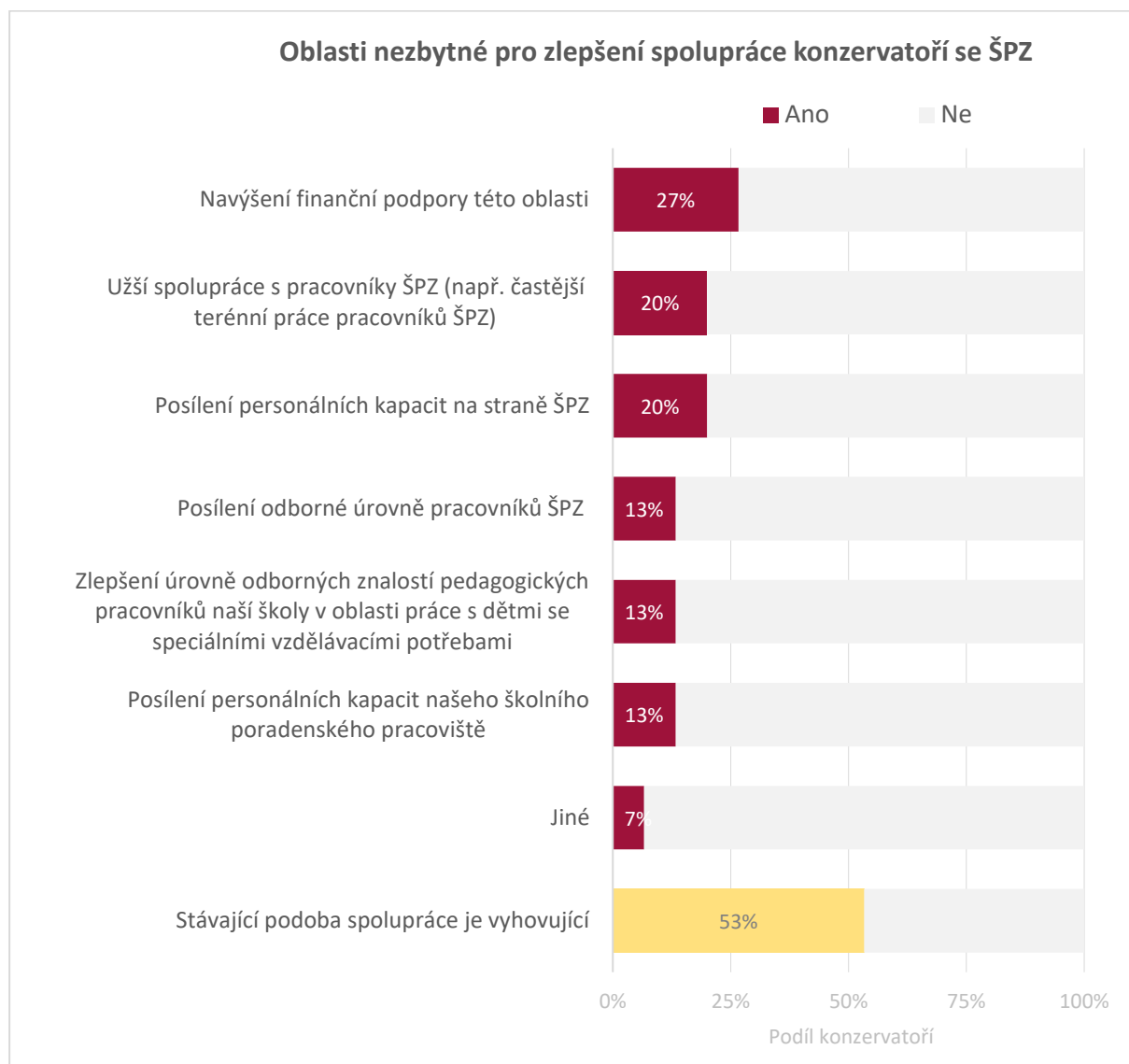
Pozn.: Odpovědi na otázku „Obrací se pedagogičtí pracovníci z Vaší školy na školské poradenské zařízení v případě, že potřebují konzultovat vydaná doporučení pro práci s konkrétním žákem?“. N =15.

Zdroj: Vlastní zpracování.

Více než polovina konzervatoří participujících na dotazníkovém šetření je **spokojena se stávající podobou spolupráce se školskými poradenskými zařízeními** a nevnímá žádnou zásadní bariéru z hlediska dalšího rozvoje spolupráce. Konzervatoře, které by

chtěly spolupráci se školskými poradenskými zařízeními zlepšit, by uvítaly zejména **navýšení finanční podpory** této oblasti. Pětina konzervatoří by uvítala **užší spolupráci s pracovníky školských poradenských zařízení** anebo by **posílila personálních kapacity na straně těchto zařízení** (viz Obrázek 1.16).

Obrázek 1.16: Oblasti nezbytné pro zlepšení spolupráce konzervatoří se školskými poradenskými zařízeními

Pozn.: Odpovědi na otázku „Co by podle Vás mohlo přispět ke zlepšení spolupráce Vaší školy se školskými poradenskými zařízeními? Vyberte prosím všechny možnosti, které pro Vaši školu platí.“. N = 15.

Zdroj: Vlastní zpracování.

Konzervatoře měly možnost v rámci dotazníkového šetření uvést i další náměty. Této možnosti využila jedna z konzervatoří, která upozornila na problematiku související s nedostatečnou **efektivitou a rychlostí řešení problémů žáků se specifickými**

poruchami učení či nadaných žáků. Škola se zaměřuje na identifikaci nadaných žáků, a proto vnímá zejména v souvislosti s nadanými žáky rezervy v oblasti podpory a služeb poskytovaných ze strany školských poradenských zařízení.

2 Další náměty a potřeby škol

V rámci dotazníkového šetření mohly školy⁴ v otevřených otázkách doplnit své odpovědi rozšiřujícím komentářem anebo uvést **další podněty a náměty** nad rámec témat pokrytých v dotazníku. Z otevřených odpovědí je patrné, že v prostředí škol **rezonuje mnoho dalších témat**, která souvisí zejména s aktuálním stavem vzdělávací soustavy, reformami vzdělávacího systému či aktuálním ekonomickým a geopolitickým vývojem. Tato témata považují školy za důležitá, a proto by jim měli relevantní aktéři ve vzdělávací politice věnovat zvýšenou pozornost.

Témata, která školy považují v současné době za důležitá a věnovaly se jim v otevřených odpovědích v rámci dotazníkového šetření, uvádí následující tabulka.

Tabulka 2.1: Další náměty a potřeby škol uváděné v dotazníkovém šetření

PERSONÁLNÍ POLITIKA:
Pedagogičtí a nepedagogičtí pracovníci:
• Nedostatek odborných pracovníků na trhu práce na národní anebo regionální úrovni (např. pedagogičtí pracovníci, psychologové, speciální pedagogové, rodilí mluvčí pro zajištění výuky cizích jazyků, překladatelé a tlumočníci, kariérní poradci, správci sítí atd.)
• Potřebnost asistentů pedagoga (problematické nastavení systému a potřeba jejich stabilního zapojení ve větším rozsahu)
• Poptávka škol po dalších odborných pozicích (např. logoped, fyzioterapeut, projektový manažer)
• Důraz nejen na well-being žáků, ale i well-being pedagogických a nepedagogických pracovníků (vč. zajištění psychologické pomoci pro tyto pracovníky)
• Nezbytnost revize povinností specializovaných a podpůrných pozic (např. snížení rozsahu přímé pedagogické činnosti metodiků prevence)
• Rozvoj spolupráce mezi pedagogickými a nepedagogickými pracovníky v rámci jedné školy
• Podpora začínajících učitelů a s tím související revize požadavků na absolventy fakult vzdělávajících učitele
Ředitelé škol:
• Upřesnění role ředitele (a s tím související možnost přenosu vybraných kompetencí na jiný subjekt či snížení přímé pedagogické činnosti ředitelů zejména základních škol)

⁴ Výsledky jsou uvedeny za všechny školy, tzn. mateřské školy, základní školy, střední školy, konzervatoře a vyšší odborné školy.

PODPORA PEDAGOGICKÉ ČINNOSTI:

- Obecná metodická podpora v oblasti práce **se žáky se speciálními vzdělávacími potřebami**
- Vzdělávání žáků s **odlišným mateřským jazykem** (v současné době zejména žáků z Ukrajiny)
- Práce s **nadanými žáky**
- Posílení **kompetencí škol při řešení vysoké absence** žáků
- Podpora v oblasti **mediace**
- Posílení **spolupráce se školskými poradenskými zařízeními**

VZDĚLÁVÁNÍ PRACOVNÍKŮ, METODICKÁ PODPORA A SDÍLENÍ DOBRÉ PRAXE:

Pedagogičtí a nepedagogičtí pracovníci:

- Systematická tvorba individuálních **vzdělávacích plánů** pedagogických i nepedagogických pracovníků
- Potřeba **mentoringu a supervize** poskytované pedagogickým pracovníkům
- Větší podpora **sdílení zkušeností a dobré praxe mezi pedagogickými pracovníky**

Ředitelé škol:

- Zajištění supervize a efektivní podpory **ředitelům s delší praxí**
- Zajištění mentoringu, supervize a efektivní podpory **začínajícím ředitelům**
- Větší podpora sdílení zkušeností a dobré praxe **mezi řediteli**

Ostatní:

- **Cenová politika v oblasti dalšího vzdělávání** (nastavení cen kurzů, požadavku na akreditaci kurzů atd.)
- **Nevyhovující nabídka vzdělávání** ve specifických případech (např. pro školy zřízené dle § 16 odst. 9 školského zákona, konzervatoře, jednotřídní školy s dětmi/žáky různého věku)
- Zajištění vzdělávání pro **pracovníky školních jídelen** a jejich metodické podpory

FINANCOVÁNÍ ŠKOL:

- Nezbytnost **předvídatelnosti a stability financování**
- **Zvýšení úrovně odměňování pedagogických a nepedagogických pracovníků**
- **Odměňování ředitelů** a role zřizovatelů v této oblasti
- Vývoj objemu ostatních neinvestičních výdajů (**ONIV**)
- Problematicnost zahrnutí **nákladů souvisejících s dočasnou pracovní neschopností do ONIV**
- Podpora další digitalizace a nákupu ICT
- Otevření diskuse o **zajištění školních obědů** (příp. svačin) a **školních pomůcek** pro všechny žáky zdarma

• Diskuse o započítávání dětí zařazených do přípravných tříd do celkového počtu žáků školy
VZDĚLÁVACÍ POLITIKA:
• Potřeba systematické koncepce školství vycházející z odborných poznatků, která je odolná vůči politickým změnám
• Dostatečný časový prostor pro realizaci změn a zajištění včasné metodické podpory ze strany MŠMT
• Posílení komunikace MŠMT s vedením škol
• Provázanost jednotlivých stupňů vzdělávání a návaznost jejich cílů vzdělávání
OBLASTI PODPORY ze strany státu, MŠMT, NPI, ČŠI, krajů, obcí, MAS, středního článku a dalších subjektů:
• Zvýšení společenské prestiže pedagogických i nepedagogických pracovníků
• Větší zapojení škol do tvorby strategických dokumentů na národní i regionální úrovni
• Dodržování termínů ze strany MŠMT (vč. včasného zasílání podkladů školám)
• Centralizace informačních kanálů (všechny informace na jednom místě)
• Tvorba přehledu povinností škol (od zákonů po metodické pokyny)
• Posílení metodické podpory vedení škol vč. telefonické podpory
• Zajištění právní podpory vedení škol vč. telefonické podpory
• Podpora při tvorbě institucionálních strategických dokumentů a školních vzdělávacích programů
• Snížení administrativní zátěže
• Sjednocení výkaznictví a dalších údajů poskytovaných různým subjektům („každá informace předávána pouze jednou“)
• Zřízení katalogu nabídky a poptávky vybraných pozic v krajích (např. pedagogičtí pracovníci, psychologové, speciální pedagogové, asistenti pedagoga atd.)
• Zajištění některých činností ze strany zřizovatele či dalších subjektů (např. správa budov, oblast veřejných zakázek, příprava projektových žádostí, mezinárodních projektů, poskytnutí vzorových interních směrnic atd.)
• Podpora v oblasti energetického managementu
• Posílení metodické podpory poskytované zákonným zástupcům, komunikace se zákonnými zástupci a zvyšování jejich informovanosti (např. o moderních výukových metodách)
• Nastavení efektivní spolupráce školy s orgány sociálně-právní ochrany dětí (OSPOD)
• Větší podpora inovativního vzdělávání ze strany krajů a obcí
• Aktivnější role zřizovatelů v oblasti prevence rizikových jevů (sociálně patologických jevů)
• Zapojení škol do tvorby komunitních plánů měst a obcí

• Podpora spolupráce napříč vzdělávací soustavou (např. mezi veřejnými a soukromými školami)
• Usnadnění přístupu k mezinárodním projektům a zahraničním stážím
ROLE A POTŘEBY ŠKOL SE SPECIFICKÝMI PARAMETRY:
• Malé školy
• Soukromé školy
• Církevní školy
• Školy zřízené dle § 16 odst. 9 školského zákona
• Školy při zdravotnických zařízeních
• Školy v socio-ekonomicky znevýhodněných lokalitách

Příloha – Metodologie šetření ve skupině škol

Dotazník ve skupině škol byl v první fázi připraven tak, aby zohledňoval témata vzešlá z mapování potřeb stakeholderů a požadavky MŠMT na doplnění dalších témat, a přesáhl tak stanovený limit v podobě 30 minut. V rámci pilotáže se ukázalo, že dotazník je v takovém rozsahu pro školy velmi zatěžující, a proto se školy odmítaly účastnit ve velké míře i samotné pilotáže. Na základě této skutečnosti byl rozsah dotazníku ve spolupráci s MŠMT výrazně zredukován, aby se jeho rozsah rámcově přiblížil stanoveným 30 minutám. Připomínky, které byly v rámci obou pilotáží obdrženy od respondentů, byly zohledněny v dotazníku určeném pro plošný sběr dat.

Plošné šetření ve skupině škol bylo **zahájeno 25. 11. 2022. Oslovení respondentů** bylo provedeno **ze strany MŠMT formou datové zprávy**. Přístup respondentů k individuálním odkazům na elektronický dotazník byl zajištěn prostřednictvím systému pro sběr dat v gesci MŠMT. Termín pro vyplnění dotazníku byl stanoven ze strany MŠMT **na 30. 11. 2022.**

Během plošného šetření byla průběžně sledována response. Na základě vyhodnocení výsledků z hlediska rozsahu získaných odpovědí byla 29. 11. 2022 rozeslána ze strany MŠMT **urgence formou e-mailu** s prodlouženým termínem pro odeslání odpovědi **do 5. 12. 2022**, neboť byly evidovány četné připomínky respondentů týkající se doby stanovené pro vyplnění dotazníku. Dne 30. 11. 2022 došlo k **výpadkům systému pro sběr dat v gesci MŠMT**, které trvaly několik pracovních dní. Respondenti se z důvodu výpadků tohoto systému nemohli přihlásit do systému pro sběr dat, tzn. neměli přístup k individuálnímu dotazníku. S ohledem na tyto technické potíže bylo ze strany MŠMT přistoupeno k druhé urgenci, která byla rozeslána 5. 12. 2022 s posunutým termínem do 9. 12. 2022.

Po tomto termínu byl ponechán ještě časový prostor pro vyplnění dotazníku ze strany respondentů, kteří se potýkali s různými technickými potížemi anebo byli v době hlavního sběru nepřítomni a projevíli zájem o účast na šetření. Dne 18. 12. 2022 byla uzavřena možnost pro odeslání dotazníku ze strany respondentů a byla vygenerována hrubá data.

Míra response dosažená v rámci šetření škol dosáhla výše **83 %** v celém souboru škol. Ve skupině **konzervatorií** činila míra response **83 %** (viz následující tabulka).

Tabulka I: Míra response ve skupině konzervatoří podle krajů

Kraj		Počet konzervatoří		
		Celkem	z toho:	
			Účast v šetření	Míra response
CZ010	Hlavní město Praha	8	6	75 %
CZ020	Středočeský kraj	0	-	-
CZ031	Jihočeský kraj	1	1	100 %
CZ032	Plzeňský kraj	1	1	100 %
CZ041	Karlovarský kraj	0	-	-
CZ042	Ústecký kraj	1	1	100 %
CZ051	Liberecký kraj	0	-	-
CZ052	Královéhradecký kraj	0	-	-
CZ053	Pardubický kraj	1	1	100 %
CZ063	Kraj Vysočina	0	-	-
CZ064	Jihomoravský kraj	2	1	50 %
CZ071	Olomoucký kraj	1	1	100 %
CZ072	Zlínský kraj	1	1	100 %
CZ080	Moravskoslezský kraj	2	2	100 %
Celkem		18	15	83 %

Zdroj: Šetření ve skupině ŠKOL, vlastní zpracování.